

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
minőségbiztosítási terve 2015 - 2019¹
(Kiegészítve és módosítva a 2016. szeptember 1-től induló képzésekre vonatkozó
előírásokkal)²

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Doktori Tanácsa
az Egyetemi Doktori Szabályzat 6. § r) pontjában szabályozott hatáskörében,
az Állam- és Jogtudományi, Politikatudományi Tudományági Doktori Tanács (a továbbiakban: TDT) véleményének figyelembe vételével,
az ELTE Szenátusa által 2007. február 26-án elfogadott Egyetemi Minőségfejlesztési Program és
az ELTE Minőségfejlesztési Szabályzata alapján
– figyelemmel a Programban kinyilvánított alapértékekre (minőség, értékörzés, értékteremtés, nyitottság, átláthatóság, tolerancia, kiszámíthatóság), valamint
az Országos Doktori Tanácsnak a doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításáról közzétett ajánlásában felsorolt elvekre (szakmai kontroll, nyilvánosság, visszacsatolás, egyéni felelősség, dokumentálás) –
az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola a 2016. szeptember 1-től induló, új képzési terv szerinti doktori képzésekre is tekintettel az alábbi kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt minőségbiztosítási tervet fogadja el:

1. A minőségbiztosítási terv normatív alapjai

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: Doktori Iskola) minőségbiztosítási terve – az ELTE Minőségfejlesztési Programjában meghatározott törvényesség elvének megfelelően –

a) a nemzeti felsőoktatási törvényről szóló 2011. évi CCIV. törvény és a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII.19.) Korm. rendelet, valamint mindezek módosításai alapján,

b) az ELTE Szenátusának a CXCV/2016.(VI.27.) Szen. sz. határozatával elfogadott Egyetemi Doktori Szabályzat, Kari Doktori Szabályzat és

c) az EDT 2016. július 14. ülésén hozott 5. sz. határozatával jóváhagyott Doktori Iskola Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzített,

a doktori képzés és fokozatszerzés minőségét garantáló szabályokon alapul.

¹ Az Egyetemi Doktori Tanács a 2014. szeptember 18. ülésén, az 5/2. sz. határozatával fogadta el.

² A kiegészítéseket és módosításokat az Egyetemi Doktori Tanács a 2016. szeptember 15. ülésén, a sz. határozatával fogadta el.

Ezekről a szabályokról eltérni nem lehet, maradéktalan betartásukat az Egyetemi Doktori Tanács folyamatosan ellenőrzi.

Doktori képzés

2. A doktori témák kiírása, a témakiírás/témavezetés értékelése

A doktori témák kiírásáról – a témakiíró tudományos tevékenységének és a témák tudományos megfelelőségének és teljesíthetőségének értékelésével – az Állam- és Jogtudományi, Politikatudományi Tudományági Doktori Tanács (a továbbiakban: TDT) dönt. A TDT a Doktori Iskola oktatói közül azokat minősíti témakiírónak, akik folyamatosan aktív kutató munkát végeznek, azaz akiknél a témák meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen meghaladják a Doktori Iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit. A tudományos tevékenységet a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényben meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban (MTA bibliográfiai adatbázis) nyilvántartott és folyamatosan frissített adatokkal kell igazolni.

A TDT visszavonja a témakiírói/témavezetői megbízatást attól az oktatótól, aki a jogszabályokban, az egyetemi doktori szabályzatokban vállalt kötelezettségeinek – önhibájából – nem tesz eleget.

A TDT évente értékeli a kiírt témákat, és a felvételi tapasztalatok alapján, az ELTE Doktorandusz Önkormányzat (DÖK) képviselőinek javaslatait is figyelembe véve, javaslatot tehet a tanszékvezetőknek, illetőleg a témakiíróknak a témák módosítására, új témák kiírására.

3. Felvétel a Doktori Iskolába

A Doktori Iskolába való jelentkezés feltétele, hogy a jelölt főszabályként legalább cum laude/jórendű minősítésű diplomával rendelkezzen, és egy, a Kari Doktori Szabályzatban felsorolt világnyelvből szerzett B2 szintű (korábban középfokú C típusú) nyelvvizsgát igazoljon. A jelentkező rite minősítésű diplomával csak akkor vehető fel, ha nemzetközi szakmai versenyen vagy az Országos Tudományos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekciójában I-III. helyezést ért el, vagy a jelentkezést megelőző publikációs tevékenysége igazolja a tudományos munkára való képességét.

A felvételi eljárásban a TDT által kijelölt háromtagú felvételi bizottság – melynek tagjai a Doktori Iskola Tanácsának két törzstagja, valamint a DÖK képviselője – vizsgálja a jelölt kutatási tervét, annak megvalósíthatóságát, valamint azokat a feltételeket, amelyek a kutatóhelyen szükségesek a kutatási program teljesítéséhez. A felvételre csak akkor kerülhet sor, ha a kutatóhelyként működő tanszék(ek) tudja(k) biztosítani mind a megfelelő témavezetést, mind pedig a fokozatszerzés során szükséges szakmai segítséget és kutatóhelyi ellenőrzést.

A felvételi eljárásról a Doktori Iskola Működési Szabályzatában előírt pontrendszer alkalmazásával a TDT dönt. A pontrendszer előnyben részesíti azokat a hallgatókat, akik

korábbi tudományos diákköri munkájukkal kiemelkedő eredményeket értek el (nemzetközi tanulmányi, perbeszéd stb. versenyeken, OTDK-n elért helyezések), más tudományos programokban részt vettek, szakkollégiumi tevékenységet folytattak, konferencia előadásaik voltak, külföldi részképzésben sikeres tanulmányokat folytattak, hallgatói közösségi tevékenységet végeztek, továbbá kiemelkedő idegennyelvi ismeretekkel rendelkeznek.

Az egyéni képzésre való felvételnél feltétel, hogy a jelölt elismert folyóiratokban publikált korábbi tanulmányaival bizonyítsa a képzésre való alkalmasságát, és diplomáját legalább a képzést megelőzően három évvel szerezte.

4. A doktori képzés tantárgyai a képzés első szakaszában

A doktori képzés tantárgyait a Doktori Iskola 2016 szeptemberétől is induló doktori programjainak (jogtudományi, kriminológia doktori programok) képzési tervei határozzák meg. Mindkét doktori programban kötelező kurzus a kutatósmódszertan és a tudományelmélet, melyek egyúttal a komplex vizsga egyik elméleti tárgyát is képezik. A képzést a doktorandusz kutatási területéhez igazodó, az adott szakterület elméleti megalapozását, a szakirodalom minél teljesebb megismerését célzó alternatív tárgyak egészítik ki. A hallgatók a kötelező kreditértéken felül fakultatív tárgyakat is felvehetnek, ismereteik szélesítésére. A szemeszter tanrendjét a jogtudományi és a kriminológiai doktori programokban Doktori Iskola Tanácsa fogadja el. A TDT – a törzstagok és a témakiírók/témavezetők kivételével – szemeszterenként jóváhagyja a doktori képzésben kurzust hirdető oktatók személyét.

A doktori képzésben – részben a korábbi képzési program szerint haladók számára, részben az új program szerint is alkalmanként meghirdetünk olyan előadásokat, melyek az állam- és jogtudomány legfrissebb hazai és külföldi – elsősorban – európai tudományos eredményeit közvetítik a hallgatók számára. Ennek keretében széles teret kap az aktuálisan folyó nagy kodifikációs munkák elméleti háttérének bemutatása, valamint a hazai, az uniós és a nemzetközi bírósági fórumok (pl. Emberi Jogok Európai Bírósága) joggyakorlatának elméleti elemzése. Évek óta teljesített cél, hogy az előadások számottevő részét külföldi egyetemek professzorai, illetőleg nemzetközi kutatóintézetek, szakmai műhelyek tudományos munkatársai tartsák.

5. A doktoranduszok kutató munkája

Az állam- és jogtudományi kutatások – a tudományág sajátosságai miatt – alapvetően egyéni kutató munkára épülnek, illetőleg a kutatási együttműködésekben is általában jól körülhatárolható az egyes résztvevők egyéni kutatási területe. Ezért a Doktori Iskola kiemelt fontosságúnak tartja, hogy a doktoranduszok – a teljes képzésre, illetőleg a 2016. szeptemberben beiratkozottak a képzés első, képzési és kutatási szakaszára – személyre szóló tanulmányi tervvel rendelkezzenek, melynek része a félévekre lebontott részletes kutatási terv. A tanulmányi tervet a doktorandusz a témavezető segítségével és közreműködésével állítja össze. A tanulmányi terveket a Doktori Iskola vezetője ellenőrzi és értékeli, a

doktorandusz pedig a terv alapján felvett tanulmányi kurzusok és kutató munka teljesítéséről szemeszterenként számot ad a kurzusok, kutatási feladatok teljesítésére előírtak szerint. A kutató munka félévi teljesítését a témavezető ismeri el. A doktori program és a Doktori Iskola vezetője a tanulmányi terv teljesítéséről mind a hallgatótól, mind a témavezetőtől tájékoztatást kérhet, és javaslatot tehet a témavezetői értékelés kiegészítésére.

A 2016. szeptembertől irányadó új képzési terv szerint a képzés második – kutatási és disszertációs – szakaszának kutatómunkáját a komplex vizsgán értékelt kutatási terv alapozza meg.

A doktori képzés során a TDT engedélyezi a külföldi egyetemen folytatandó részképzést, és ismeri el – kreditbeszámítással – az ott teljesített tanulmányokat és kutató munkát.

A Doktori Iskola célja, hogy az állami ösztöndíjas hallgatók legalább egy szemeszterben külföldi részképzésen vegyenek részt. A részképzésen túl a Doktori Iskola co-tutelle megállapodás megkötését is vállalja meghatározott doktoranduszok kettős doktori fokozatának (double degree) megszerzése érdekében.

A Doktori Iskola Európában is egyedülálló közös doktori programja a négy európai egyetem együttműködésén alapuló DCGC program, mely az Európai Unió támogatásával 2016-ig Erasmus Mundus programként működik. Cél az együttműködés fenntartása az uniós támogatási időszak lejárta után is, ennek érdekében a négy egyetem megkezdte egy új megállapodás előkészítését.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara, valamint a Doktori Iskola a doktoranduszok kutató munkájához az alábbi támogatásokat nyújtja:

- a karon működő doktori iskolák két évente doktorandusz konferenciát rendeznek, ahol a doktori iskolák aktív hallgatói és az öt éven belül abszolutóriumot szerzett volt hallgatók tartanak előadásokat. Az előadások írásos változatát „*Jogi tanulmányok*” címmel, elektronikus úton, a kari honlapon közzétett kötetekben publikáljuk;
- a Kar pályázati úton támogatást nyújt doktoranduszoknak is szakkönyv-beszerzéshez; külföldi tanulmányút vagy konferencia szereplés kiadásaihoz.

Az egyéni kutató munkát segíti elő a bírói gyakorlat megismertetésével és a jogalkalmazás során felmerülő elméleti problémák feldolgozásával az az együttműködési program, melyet a Kúria kezdeményezett a jogtudományi doktori iskolákkal. Az együttműködésről szóló megállapodást 2014. április 16-án írták alá a Kúria elnöke és a doktori iskolák vezetői. A program alapján a Kúria pályázat alapján gyakornoki lehetőséget biztosít a doktori iskolák hallgatói számára. A Doktori Iskola érdekelt a gyakornoki program eredményes működésében. A TDT kiemelten figyeli a gyakornoki program teljesítését, és a Kúria értékelése alapján személyre szólóan értékeli a doktoranduszok gyakornoki működését.

Hasonló megállapodás jött létre a Belügyminisztériummal is, továbbá a doktori iskola szorgalmazza további ilyen megállapodások megkötését, pl. a Magyar Ügyvédi Kamarával, a Legfőbb Ügyészséggel is.

A Doktori Iskolában – a tanulmányi és kutatási követelmények teljesítésén túl – az abszolutórium kiállításának a feltétele, hogy a doktorandusz a kutatási témájából legalább 5,

minimum egy-egy szerzői ív terjedelmű, nyomtatott vagy elektronikus publikációt megjelentetett. Publikációként csak olyan közlemény vehető figyelembe, amely az MTA bibliográfiai adatbázisában megtalálható.

6. Monitoring

A doktori képzés színvonala felett doktori programok vezetői, a Doktori Iskola vezetője, a Doktori Iskola Tanácsa és a TDT őrködik. A folyamatos ellenőrzést és értékelést az alábbi jogosítványok biztosítják:

- a TDT tesz javaslatot a Doktori Iskola törzstagjaira; fogadja el a témakiírók/témavezető személyét és témakiírásokat; illetőleg szemeszterenként jóváhagyja a Doktori Iskolában oktatók személyét;
- a TDT tájékoztatást kérhet a témavezetőktől, a doktori programok vezetőitől és a Doktori iskola vezetőjétől az egyes doktoranduszok tanulmányi tervének teljesítéséről;
- nem megfelelő témavezetői tevékenység esetén a doktori iskola vezetőjének véleményét is kikérve – a TDT megvonja a témavezetői/témakiírói minőséget;
- a TDT elfogadja és az EDT elé terjeszti a doktori iskolák éves beszámolóját;
- a TDT dönt a Doktori Iskolába való felvételről, a külföldi részképzés engedélyezéséről és a teljesítés beszámításáról;
- a Doktori Iskola Tanácsa és a TDT figyelemmel kíséri és az abszolutórium megszerzését követően értékeli a témavezetői munkát;
- a Doktori Iskola vezetője ellenőrzi és értékeli a doktoranduszok tanulmányi tervét és ezek teljesítésének témavezetői értékelését;
- a komplex vizsgán a vizsgabizottság összetétele (belső/külső tagok aránya, tudományos minősítésük/összeférhetetlenségi szabályok) garantálja a vizsga elméleti-szakmai magas minőségét, továbbá – a vizsga sikeres teljesítése esetén – a képzés második szakaszában a kutató munka tudományos megalapozottságát;³
- a hallgató publikációs nyomon követhetők a MTMT adattárban.

Doktori fokozatszerzés

7. A PhD fokozatszerzés publikációs követelményei

Már a doktori képzés követelményeinél szerepel, hogy az abszolutórium kiállításának a feltétele, hogy a doktorandusz a kutatási témájából legalább kettő – a 2016/2017. tanévben felvettek esetén legalább öt –, minimum egy-egy szerzői ív terjedelmű, nyomtatott vagy elektronikus publikációt megjelentetett.

A fokozatszerzési eljárásban a doktori értekezést a szigorlati⁴ és a bíráló bizottság tagjai kapják meg elektronikus formában, az értekezés nyomtatott változata pedig az eljárás egész

³ A felsorolás ezen pontját a 2016/2017. tanévben felvettek esetében kell alkalmazni.

⁴ A 2016/2017. tanévet megelőző képzési terv szerint abszolutóriumot szerzettek esetén.

időtartama alatt megtekinthető a Doktori Iskola adminisztrációjának irodájában. A téziseket a nyilvános vita meghirdetésekor közzétesszük a www.doktori.hu honlapon.

Az értekezés nyilvánosságát biztosítja, de egyúttal a doktori értekezés szerzőjének jogait is védi, hogy az értekezést a doktori eljárás megindításakor fel kell tölteni az ELTE Digitális Tudástárba (EDIT). Ez egyúttal biztosíték arra is, hogy az értekezés a doktori eljárás során már nem változtatható meg. A doktori értekezés nyilvánossá tételét – a sikeres fokozatszerzést követően – az Egyetemi Könyvtár biztosítja, részben a nyomtatott példány megőrzésével és a könyvtári olvasás lehetőségével, részben oly módon, hogy nyilvánosan olvashatóvá teszi az értekezés EDIT-be feltöltött szövegét, és egyúttal megteremti az MTA bibliográfiai adatbázisával való adatkapcsolatot.

8. Fokozatszerzési eljárás

A fokozatszerzési eljárás első biztosítója, hogy az értekezésről – még az eljárás formális megkezdése előtt – kutatóhelyi vitát kell szervezni. A kutatóhelyi vitára minden esetben meg kell hívni a Kar valamennyi oktatóját, a többi jogi kar társtanszékének és a jogtudományi (kriminológiai) kutatással foglalkozó kutatóintézeteknek a képviselőit. A kutatóhelyi vitán résztvevőknek nyilatkozniuk kell, hogy a pályázó és az értekezés alkalmas a doktori eljárásra bocsátásra (vagy az eljárás folytatására). A kutatóhelyi vitán elhangzott észrevételeket és a nyilatkozatokat jegyzőkönyv rögzíti.

A doktori eljárásban közreműködő testületek összetételét, az intézményi belső tagok és a külső közreműködők arányát (legalább 1/3 külső tag), valamint az összeférhetetlenségi szabályokat az Egyetemi Doktori Szabályzat és a Kari Doktori Szabályzat részletesen előírja. E szabályoktól semmilyen indokkal nem lehet eltérni.

A nyilvános vitára ugyanaz a szakmai kör kap meghívást, akik a kutatóhelyi vitára, de a vita nyilvánosságára tekintettel azon bárki részt vehet. A vitát a www.doktori.hu honlapon kívül a Doktori Iskola honlapján, és kari hirdetőtábláján is meg kell hirdetni.

A fokozat odaítélésére a bíráló bizottság tagjai titkos szavazással tesznek javaslatot, de a szavazás pontszámokban kifejezett eredményét a nyilvános vitán ki kell hirdetni.

Az egész eljárás és ezen belül is a nyilvános vita törvényes és szakszerű lefolytatását a TDT ellenőrzi, és csak a jogszabályokban, szabályzatokban előírtak szerint lefolytatott eljárás, és pozitív bíráló bizottsági javaslat alapján tesz javaslatot az EDT-nek a doktori fokozat odaítélésére.

Az EDT a doktori fokozatról szóló döntése előtt – a benyújtott dokumentumok alapján – ugyancsak meggyőződik a fokozatszerzési eljárás szabályos lefolytatásáról, és a TDT javaslat megalapozottságáról.

Budapest, 2016. szeptember 13.

Dr. Kukorelli István
elnök